

ע"פ 31469/04/16 - עידן יהושע מנוח נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 31469-04-16 מנוח נ' מדינת ישראל

בפני	כבוד השופט אביגדור דורות
המערער:	עידן יהושע מנוח
נגד	
המשיבה:	מדינת ישראל

ב"כ המערער: עו"ד ריטה טהורי

ב"כ המשיבה: עו"ד דקלה לוי

פסק דין

לפני ערעור על הכרעת הדין של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים מיום 1.3.16 בתיק תת"ע 7204-05-15 מפי כבוד השופט נאיל מהנא (להלן-"**בית משפט קמא**"), לפיו הורשע המערער בעבירה של נהיגה בשכרות, בכך שסירב למסור דגימת שתן, על פי דרישת שוטר, בניגוד לסעיפים 62(3), 64ב(א1), 64ד(א) ו-39א לפקודת התעבורה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן-"**פקודת התעבורה**").

המערער נידון ל-24 חודשי פסילת רישיון נהיגה, 6 חודשי פסילה על תנאי, 6 חודשי מאסר על תנאי ולקנס בסך של 2,000 ₪.

ההליך בבית משפט קמא

1. המערער הודה בבית משפט קמא בנהיגה, בזמן ובמקום שפורטו בכתב האישום, אולם כפר בעבירת הסירוב (ליתן בדיקת שתן) וטען כי בנסיבות המקרה, סירובו היה כדין. נטען כי המערער עוכב שלא כדין ועל כן, קמה לו זכות להתנגד לדרישת השוטרים, בנוגע למסירת דגימת שתן.

2. מטעם המאשימה העידו שני השוטרים שנטלו חלק באירוע ובסיום פרשת התביעה, הודיעה הסניגורית, כי הנאשם בחר שלא להעיד.

3. בית משפט קמא תיאר את השתלשלות העניינים בהכרעת דינו (סעיף 11 להכרעת הדין) כך (להלן יובאו עיקרי הממצאים):

במהלך משמרת שגרתית לצורך אכיפת עבירות סמים, הבחין רס"ל מני חג' (להלן- השוטר) במערער נוהג ברכב לבדו בצורה איטית. השוטר הבחין כי הנאשם נראה כאילו שתה אלכוהול, העיניים שלו היו אדומות. כתוצאה מכך, השוטר התמקד במערער והבחין בעצירת רכבו בסמוך לבניין, שם המתין במשך מספר דקות ולאחר מכן, ניגשה בחורה לרכבו ועזבה את המקום לאחר מספר דקות. בנסיבות אלה, התעורר חשד בליבו של השוטר, כי הנאשם מחזיק ברשותו סמים ואף נוהג תחת השפעת סמים. השוטר החליט לגשת לרכב המערער, לצורך בדיקה. בעת חיפוש ברכבו של המערער נתפסה שקית שעליה כיתוב "קנאביס רפואי" ובתוכה חומר החשוד כסם. המערער השיב לשאלת השוטר, כי אין לו רישיון לסם הנ"ל. בשלב זה, הודיע השוטר למערער על היותו מעוכב בחשד להחזקת חומר החשוד כסם ונהיגה תחת השפעת סמים.

כעבור כשעה, הגיעה למקום רס"ל ספיר יעקב (להלן- "השוטרת"), על מנת לבצע במערער בדיקות הקשורות בנהיגה תחת השפעת סמים. השוטרת החליטה לעכב את הנאשם לתחנת המשטרה, על מנת לבצע את הבדיקות בתחנה. בעקבות מבחני המאפיינים שבהם המערער כשל, הוא נדרש למסור דגימת שתן, לצורך בדיקה שמא הוא נהג תחת השפעת סמים, אולם המערער סירב לבצע את הבדיקה.

4. בית משפט קמא דחה את טענת המערער, על פיה, החשד הסביר, שהצדיק את עיכובו של המערער, התבסס על תפישת השקית ברכבו, לגביה נטען כי התפיסה בוצעה במהלך חיפוש שנערך שלא כדין. מסקנת בית המשפט קמא הייתה, כי מבלי להתייחס לשאלת חוקיות החיפוש ברכב והראייה שהושגה בחיפוש זה, התקיים חשד סביר שהצדיק את הדרישה מהמערער למסור דגימת שתן. החשד הסביר נמצא על יסוד סימנים חיצוניים ובולטים, כגון עיניים אדומות, דיבור איטי, התנהגות עליזה ויתר בדיקות המאפיינים (כגון, הליכה על קו, הבאת אצבע יד ימין לאף בעיניים עצומות), כמו גם על בדיקת נשיפון, אשר שללה ממצא של שתיית אלכוהול.

אשר לתחילת האירוע בשטח, קבע בית משפט קמא, כי עצירת רכבו ע"י השוטר בוצעה לאחר שזה הבחין בעיני האדומות ואופן נהיגתו שעורר חשד, שמא הוא נוהג תחת השפעת אלכוהול. עוד צוין בהכרעת הדין, כי סירוב לבדיקת מאפיינים, אינו מהווה עבירה, אולם הסירוב יכול לשמש חיזוק לקיומו של החשד הסביר.

לבסוף, ציין בית משפט קמא, כי בהימנעותו של המערער להעיד ולהסביר את התנהגותו העליזה ודיבורו האיטי, יש משום חיזוק לראיות התביעה.

לאור כול האמור, קבע בית המשפט קמא, כי עיכוב המערער היה כדין ובהינתן כי התקיים חשד סביר כי הנאשם

נהג ברכב בהיותו שיכור, הרי סירובו למסור דגימת שתן, היה סירוב שלא כדין.

תמצית טענות המערער

5. לטענת ב"כ המערער, ההחלטה לעכב את המערער נבעה בעקבות התקיימות שתי נסיבות עובדתיות והן העובדה כי המערער נחזה כמי ששתה אלכוהול, מאחר ועיניו היו אדומות וכן בעקבות הימצאות השקית ברכבו. לטענתה, אין בנסיבות הנ"ל, כול אחת בפני עצמה, או שתיהן יחד, כדי לבסס חשד סביר, אשר הצדיק את עיכובו של המערער.

6. ב"כ המערער ממשיכה וטוענת כי עיכובו של המערער ע"י השוטרת היה שלא כדין, הואיל וסעיף 64ב(5) לפקודת התעבורה קובע, כי אם נטילת דגימת הדם **"הייתה ממי שאינו חשוד, לא יעלה משך העיכוב על חצי שעה"**. הטענה היא, כי משום שעיכובו של השוטר נעשה על סמך ראיה (השקית שנמצאה בחיפוש ברכב) שהושגה בחיפוש בלתי חוקי, יש לראות במערער כמי שאינו חשוד, לצורך הסעיף הנ"ל. אין מחלוקת שמשך עיכובו של המערער עד למועד בו התבקש ע"י השוטרת לבצע בדיקת מאפיינים, עלה על חצי שעה. לדבריה: "ברגע שהעיכוב לא חוקי, כל מה שנעשה לאחר מכן לא חוקי".

7. ב"כ המערער מציינת שני נתונים עובדתיים שאינם במחלוקת, התומכים, לדעתה, בעמדת המערער: ראשית, כי לא הובאה ראיה המוכיחה את סוג החומר שנמצא בשקית ושנית, כי הרכב בו נהג המערער אינו בבעלותו, אלא בבעלות חבר, אשר התיר לו לנהוג ברכב.

תמצית טענות המשיב

8. לטענת ב"כ המשיבה, התקיימו במקרה זה נסיבות שהקימו חשד סביר בלב השוטר. הנסיבות הן, כי השוטר הבחין במערער נוהג בצורה איטית בשעה 02:15, כאשר עיניו אדומות, והוא נראה עוצר את רכבו למספר דקות, עד שניגשה לרכב בחורה, אשר עזבה אחרי כמה דקות. הדברים הללו יצרו חשד סביר כי המערער מחזיק סמים ונוהג תחת השפעת אלכוהול. בעקבות כך, בוצע חיפוש כדין, שהוביל למציאת השקית ברכב. לאור האמור, מדובר בעיכוב כדין.

9. לטענת המשיבה, לא היה צורך לקבל את הסכמת המערער לחיפוש ולא היה צורך להסביר למערער את זכותו לסרב לביצוע החיפוש. מאחר ונמצאה שקית, הכוללת, על פי החשד סמים, ברור שקמה סמכות לעכב את החשוד ומכאן ש"כל טיעונו של המערער נופל".

דין והכרעה

10. טיעונה של ב"כ המערער דומה לבניית מגדל קלפים, אשר בו, כול קומה נשענת על הקומה שמתחתיה. היא מבססת את כל טיעונה על ההנחה שעיקובו של המערער היה בלתי חוקי, בהיעדר חשד סביר, באופן שממוטט את המגדל כולו. הטיעון שובה את העין ונטען בכישרון, אולם אין באפשרותי לקבלו.

11. בית המשפט קמא קבע בהכרעת הדין במפורש, כי אינו מתייחס לשאלת חוקיות החיפוש ברכב והראיה שהושגה במהלך החיפוש ברכב, שכן מסקנתו הייתה כי התקיים חשד סביר, שהצדיק את דרישת השוטרים מהמערער למסור דגימת שתן, לא רק בקיומה של השקית.

12. כדי להכריע אם התקיים חשד סביר לעיקובו של המערער, יש לבחון תחילה את דו"ח הפעולה שערך השוטר (סומן ת' 6), שהוא הראיה הטובה ביותר בנוגע להתרחשות בשטח. כך נכתב בדו"ח:

"... בתאריך הנ"ל במהלך משמרת בילוש בשעה 02:15 זהיתי רכב מאזדה לנטיס אפורה... ובתוכה בחור לבוש בנסיעה איטית מרח'... נראה נוהג ברכב לבדו, הנ"ל נראה כאילו שתה אלכוהול העיניים שלו היו אדומות, הנ"ל עצר בצד ליד בניין בזק ועמד מספר דקות, לאחר מכן זיהיתי בחורה הולכת מהרכב מכיוון בניין שדרות בן צבי 39. פה עלה לי החשד שהנ"ל מחזיר ברשותו סמים ונוהג תחת השפעת סמים. ניגשתי אליו הזדהיתי כמשטרה... שאלתי אותו אם יש משהו לא חוקי עליו והוא אמר: "אין כלום תחפש". ערכתי עליו חיפוש במקום מוצנע במהלך החיפוש לא נתפש דבר לאחר מכן ערכתי חיפוש ברכבו במהלך החיפוש נתפס שקית שעליה כתוב קנאביס רפואי ובתוכה חומר החשוד כסם מסוג גראס. שאלתי אותו מה זה יש לך רישיון לזה? והוא השיב: "אין לי רישיון לזה".... הודעתי לעידן שהוא מעוכב בחשד להחזקת חומר חשוד כסם מסוג גראס ונהיגה תחת השפעת סמים".

13. העולה מן הדו"ח הוא, שעיקובו של המערער התבסס הן על חשד של החזקת סמים והן על חשד לנהיגה תחת השפעת סמים. החשד של החזקת סמים התבסס, מטבע הדברים, על מציאת השקית ברכבו של המערער ואילו החשד לנהיגה תחת השפעת סמים, התבסס על אופן הנהיגה האיטית, היכול לבסס חשד לנהיגה תחת השפעת סמים או אלכוהול, ועל עיניו האדומות של המערער.

בעדותו של השוטר בבית המשפט, ציין השוטר את התרשמותו מהמערער, לאחר שפנה אליו, כאדם שעישן, שמח, מבסוט, לא אכפת לו מכלום.

עדות זו מתיישבת היטב עם דו"ח הפעולה שנרשם ע"י השוטרת בתחנה, שם צוין, בין היתר, כי המערער "צוחק מכל דבר" ומגיב לא לעניין.

14. ב"כ המערער הפנתה במהלך הדיון בערעור לפסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז בע"פ 28090-02-15 מדינת ישראל נ' אדרי, מיום 15.5.2016. בפרשה זו, דחה הרכב הערעורים של בית המשפט המחוזי (כבוד הנשיא א' טל, וכב' השופטים ז' בוסתן וד"ר ש' בורנשטיין) את ערעור המדינה, על זיכוי של המערער בבית משפט השלום ברמלה, מעבירה של החזקת סכין, מאחר שנפגעה זכותו של המשיב להליך הוגן.

באותו פסק דין, ניתח בית המשפט המחוזי את דוקטרינת הפסילה הפסיקתית, על פי הלכת יששכרוב (ע"פ 5121/98 יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי) ואת פסק הדין בפרשת בן חיים (רע"פ 10141/09 בן חיים נ' מדינת ישראל), אשר החיל את כלל הפסילה האמור גם על ראיות חפציות, אשר הושגו שלא כדין. בית המשפט המחוזי ציין בפסק דינו, כי גם אם נפלו פגמים בעיכוב ובתשאול של המשיב בשטח, אין פירושו של דבר, כי בהכרח תפסלנה הראיות שנתפסו. יש לבחון, בין היתר, אם אירועים נוספים, שבאו לאחר השגת אותן הראיות (דהיינו, החקירה במשטרה והעדות בבית המשפט) יכולים להכשיר את הפגמים האמורים.

עוד סבר בית המשפט המחוזי בפרשה הנ"ל, כי יש לבחון את רצף האירועים ולא לבחון באופן מבודד אירוע אחד, כפי שמבקשת ממני ב"כ המערער בתיק שלפניי. וכך נאמרו הדברים:

"אנו סבורים כי בחינת הפגמים, מחד, והראיות המפלילות, מאידך... ראוי שתיעשה כמכלול אחד שלם, בהתחשב בכך כי מדובר ברצף אירועים הבנוי חוליות הכרוכות זו בזו. לפיכך נראה לנו כי גישת המערער, המבקשת להפריד את האירוע לשלבים שונים שכל אחד מהם עומד בפני עצמו - העיכוב, החיפוש, מציאת הסכין, התשאול, החקירה במשטרה והעדות בבית המשפט - היא הפרדה מלאכותית החוטאת למציאות".

15. כאשר בוחנים את רצף האירועים ואת החוליות הכרוכות זו בזו במקרה שלפניי, אני מגיע למסקנה, כי התקיים במקרה זה יסוד סביר לעיכובו של המערער. בעת ההתרחשות בשטח, היה לשוטר סיבות טובות לפנות למערער, לאחר שהתעורר החשד כי הינו מחזיק סמים וכי הוא נוהג ברכב תחת השפעת אלכוהול או סמים. בשלב זה, קמה סמכות לחפש ברכבו של המערער, גם ללא הסכמתו לחיפוש. לאחר מציאת השקית, והתנהגות המערער, הייתה הצדקה להעברת הטיפול ליחידה המתמחה בטיפול בנהיגה בשכרות ובעיכוב המערער לתחנת המשטרה. במהלך היותו מעוכב (כאשר משך העיכוב לא עלה על שלוש שעות) נכשל המערער בבדיקת המאפיינים, דבר שהוביל לדרישה לנטילת דגימת שתן. מכאן עולה כי סירובו של המערער לנטילת דגימת שתן, היה סירוב שלא כדין.

סוף דבר

16. לאור כול האמור לעיל, הערעור נדחה.

ניתנה היום, כ"א סיוון תשע"ו, 27 יוני 2016, בהעדר הצדדים.

המזכירות תשלח העתק פסק הדין לצדדים.